

afhængig af, om den Naagjældende ved sin egen Forsømmelse havde fremkaldt sin Trang. Der er dernæst ligeledes fra det samme Flertals Side med stor Varme blevet værnet om, at en saadan Nødblidende i Nydelsen af denne Ret ikke skulde udsættes for nogenformelt Krenkelse. Det blev med stor Varme fremstillet her i Salen fra Flertallets Side — det er jo saa kort siden, at Enhver maa kunne huske det — at Hensynet til Skatteydernes eller Statskassens Interesse var aldeles underordnet ligeoverfor denne Kjærlighedspligt overfor den Naagjældende, men hvor bliver al denne Kjærlighedsfølelse af, naar vi staa ligeoverfor Statens Embedsmænd, ligeoverfor dem, der, efterat have opslidt deres Liv og Kræfter i Statens Tjeneste, ere udsatte for at lide Nød og Mangel i deres Alderdom? Her sporer man Intet deraf. Dette Lovforslag omhandler en Klasse Embedsmænd, om hvilken det ærede Flertal selv har erkendt, at de have været lavt lønede, saaledes at der altsaa ikke har kunnet være Tale om, at de af den knapt tilmaalte Løn, der ikke har været større, end at de have maattet kæmpe Nar ud og Nar ind blot for at tilfredsstille Livets første Fornødenheder, kunde lægge Noget op til Betyrrelse for Fremtiden, men dog fordrev Udvalget af disse Mænd, at de selv skulde have draget Omforg for deres Fremtid, da Staten ikke kan erkjende at have nogen Forpligtelse til at sørge for dem, naar deres Kræfter ere opslidte i dens Tjeneste. Det er mig aldeles umuligt at se Andet, end at der igjennem hele denne Betragtning af Embedsgjæringen gaar en hel anden Aand og Betragtning end den, der ellers rører sig hos det ærede Flertal, naar det gjælder Mænd fra enhverformelt anden Livsstilling, og jeg kan derfor ikke Andet end paa det Bestemteste udtale mig imod denne Betragtning. Det kan ikke hjælpe, at det ærede Flertal her vil stille sig, som om det var den lavere Embedsstands Beslytter overfor den høiere; thi den Betragtning, jeg har nævnt, gaar igjennem den hele Opfattelse af Embedsgjæringen paa alle Stadier, baade de høiere og de lavere. Jeg kan ikke tro, at det er stemmende med Folkets sande Lær at gjøre saadanne Meninger gjældende baade ude i Folket og igjennem dets Repræsentanter her. Den samme Aand har jeg fundet gaar igjennem det ærede Flertals Udtalelser i dets Erklæring, og den kulminerer naturligvis, hvor Udvalget kommer til at omtale de latinnske dannede Embedsmænd. Jeg finder mig ikke særlig opfordret til at være denne Embedsclasses Forsvarer; jeg skulde snarere fuldt saa godt som det ærede Flertal kunne vindicere mig Ret til at være dens Angriber, da jeg i den største Del af mit modnere Liv har været stillet paa en saa uheldig Side af Embedsmyndigheden, at jeg har kunnet faae Leilighed til fuldt saa godt som det ærede Flertal at finde forskellige Brøst og Mangler ved vor Embedsstand. Jeg har ikke tidligere lagt Skjul derpaa, og jeg skal heller ikke

gjøre det her under denne Sags Behandling. Uagtet den nuværende og de tidligere Regjeringer have gjort sig al mulig Glid for at drage de hæderligste og dygtigste Kræfter ind i Embedsstanden, maa jeg dog tilstaa, at Embedsmændene ere langt fra at være Engle. Naar man er saa uheldig at have dem til Modstandere, kan man med god Villie og nogen Ovelse finde mange mennekelige Brøst og Skrøbeligheder hos dem, der, naar man ser længe paa dem, kunne antage saa store Dimensioner, at man bliver opfyldt af dybt Indignation derover; men ved Siden deraf har jeg gjort den samme Erkjendelse med Hensyn til denne Forsamling, uagtet den bestaar af Folkets ypperste Mænd, der ere sigtede igjennem en saa fin Sigte, at der af omtrent to Millioner Mennesker kun bliver et hundrede Stykker saadanne Kjernefolk tilbage, og jeg er derved kommen i Lante om, hvorvidt det overhovedet ikke skulde være vanskeligt at finde mennekelige Nedstaber, hos hvilke der ikke er den Slags Mangler og Skrøbeligheder. Jeg har dernæst af og til gjort et Indblik i andre Lande, som netop var langt nok til, at jeg ønskede snarest mulig at komme hjem igjen, navnlig, naar jeg kom i Berøring med den derværende Embedsstand, hvilket undertiden kunde være Tilfældet. Jeg maa tilstaa, at jeg fra enhver saadan Afstikker er kommen tilbage med en Erkjendelse af, at jeg meget nødig vilde bytte vor Embedsstand bort med den, man har i de fleste andre Lande. Jeg har maattet sige mig selv, at jeg, hvor uenig jeg end i mange Punkter og Stykker kunde være med Embedsmændene, navnlig, naar mine egne Interesser og Meninger stode skarpt i Modsetning til deres, aldrig nogeninde har haft Grund til at betvivle, at jeg stod lige overfor hæderlige og retsindige Mænd, der arbejdede for deres bedste Overbevisning, selv om jeg ikke delte deres Mening, og selv om jeg maatte antage, at ensidige Ansuelser eller ensidige Standpunkter kunde have forvirret deres Blik. Dette er, mine Herrer, en saa overordentlig vigtig Ting, at De, naar De havde set lidt ud over den snevre Synskreds, hvorfra det forekommer mig, at De bedømme denne Sag, vilde indse, at De gjøre den danske Embedsstand en meget stor Uret netop som Stand betragtet. De kunne drage enkelte Individuer frem og hos dem ligesom i alle andre Samfundsclasser finde braadne Kar, men den danske Embedsstand som saadan staaar paa et saa høit Standpunkt, at den lige overfor de fleste andre Landes Embedsstand virkelig kunde fortjene en bedre Bedømmelse. Naar det ærede Udvalg i sin Betænkning har antydnet, at der fra den tidligere Embedsstands Side var gjort en Indflydelse gjældende paa hele Folkelivets Udvikling, er jeg fuldstændig enig med de Herrer deri. Jeg tror, at en overordentlig stor og væsentlig Indflydelse har gjort sig gjældende fra den tidligere Embedsstand paa hele vort Folkeliv og dets Udvikling; men